

Statenmededeling aan Provinciale Staten

Onderwerp

Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen

Datum

3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen

Aanleiding

GS hebben aan de organisatie de opdracht gegeven om het concernbrede risicomanagementsysteem te actualiseren en op hoofdlijnen te beschrijven in een nota risicomanagement en weerstandsvermogen. De aanleidingen hiervoor zijn:

1. Het realiseren van de ambitie van de 'Agenda van Brabant', in een veranderende samenleving, in een wijzigend overheidslandschap. En dat in het licht van een aanmerkelijk smaller wordende structurele financiële basis.
2. Een ambitie die vraagt om een ambtelijke toporganisatie: ondernemend, integraal en samen met anderen. Daarvoor is een organisatieontwikkeling ingezet. Onderdeel van deze organisatieontwikkeling is een verstevigde concerncontrollers-functie, met risicomanagement als belangrijke opgave. Risicomanagement als instrument om kansen te benutten en risico's te beheersen, zodat de provinciale doelen worden gehaald.
3. De wet Bibob is relevant voor het provinciale risicomanagement: voor het stimuleren van het risicobewustzijn en het zoveel mogelijk uitsluiten van het risico van het ongewild faciliteren van (georganiseerde) criminaliteit.

4. Naar aanleiding van de Statenbehandeling op 1 november 2013 over de rapportage van de Zuidelijke Rekenkamer over het risicomanagement van de Stimuleringsregeling Woningbouwproductie hebben GS besloten een extra impuls te geven aan de doorontwikkeling en actualisatie van het beleid voor risicomanagement.

Datum

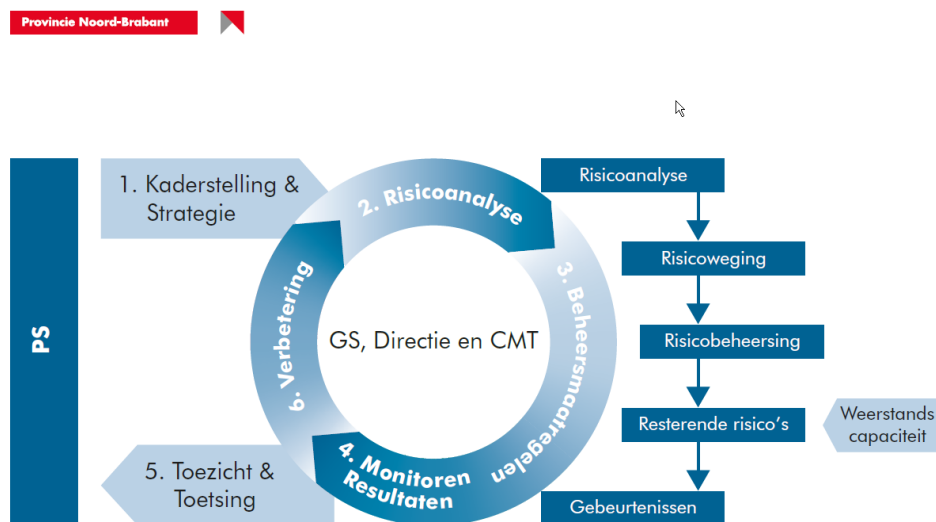
3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

Risicomanagement inventariseert mogelijke gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op de provincie en probeert voordelige effecten (kansen of mogelijkheden) ervan te benutten en nadelige effecten (risico's op schade) te beheersen. Op deze wijze draagt risicomanagement bij aan het behalen van de doelen van de provincie. Dit alles in een cyclisch proces, dat voor en door alle medewerkers concreet wordt gemaakt. Dit proces kent 6 stappen:

Weerstandsvermogen is een maatstaf om te beoordelen of de provincie in staat is om nadelige gevolgen van risico's op te vangen zonder dat daarbij de continuïteit in de uitvoering van taken in gevaar komt. De term weerstandsvermogen verwijst niet naar een exact bedrag, maar vertegenwoordigt een verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. De resultaten van het cyclische risicomanagementproces geven inzicht in de onderkende restrisico's waarvoor geen (dekkings-)maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn op de financiële positie van de provincie (de benodigde weerstandscapaciteit).

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een provincie in staat is om deze restrisico's op te vangen met de beschikbare incidentele en structurele weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld door inzet van de risicoreserve en de post onvoorzien).

Datum

3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

Bevoegdheid

Risicomanagement is een uitvoerende taak van GS. Met de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen is het uitvoeringsbeleid voor risicomanagement gegeven. GS informeert u daarover in een Statenmededeling. De rekeningcommissie is de sparringpartner van GS voor dit uitvoeringsbeleid.

Eens in de vier jaar wordt het risicomanagementbeleid, na evaluatie, opnieuw vastgesteld door GS. Dezelfde evaluatiecyclus geldt voor het kader voor het weerstandsvermogen. Dit kader wordt door uw Staten vastgesteld, op basis van een Statenvoorstel van GS (kaderstellende rol).

In de voorliggende beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen wordt geen nieuw kader voor het weerstandsvermogen voorgesteld. Vandaar dat GS uw Staten over de gehele nota (inclusief hoofdstuk 5 over weerstandsvermogen) informeren in deze Statenmededeling.

De invoering van het nieuwe risicomanagement kan echter aanleiding zijn voor een tussentijdse heroverweging van het kader voor het weerstandsvermogen. Bijvoorbeeld voor de mate waarin de onderkende risico's financieel worden afgedekt. Deze heroverwegingen zullen plaatsvinden bij de behandeling van de begroting en de jaarrekening.

Bij de begroting en jaarrekening gaan uw Staten, vanuit hun controlerende rol, met GS in debat over het te voeren en gevoerde risicomanagementbeleid, en over de heroverweging en de naleving van het kader voor het weerstandsvermogen. Uw Staten stellen de paragraaf weerstandsvermogen van de begroting en jaarrekening daarna vast. De externe accountant ondersteunt uw Staten hierbij door in zijn rapportages aandacht te besteden aan de opzet, invoering en werking van het concernbrede risicomanagementsysteem. De externe accountant heeft vanuit zijn natuurlijke adviesfunctie meegelezen met conceptversies van de beleidsnota.

Kernboodschap

1. Brabant is een ondernemende provincie.

Dit betekent kansen benutten en risico's nemen. Beide zijden van de medaille zijn voor risicomanagement van belang. Het gaat uiteindelijk om de juiste afweging tussen maatschappelijk rendement en risico.

Datum

3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

2. De provincie past risicomanagement actief toe.

Voor veel risicogebieden past provincie risicomanagement actief toe: fondsen, deelnemingen, infrastructurele projecten, vastgoed, informatievoorziening, treasury, garantstellingen/leningen en subsidies.

Voor de verdere doorontwikkeling en actualisatie van het risicomanagement is het belangrijk om:

- duidelijk te maken wat risicomanagement is, en hoe het kan helpen bij de realisatie van de provinciale doelen;
- meer structuur en uniformiteit aan te brengen in het identificeren en beheersen van risico's;
- een helder en actueel uitvoeringsbeleid voor risicomanagement en een dito kader voor weerstandsvermogen te hebben.

3. Het concernbrede risicomanagementsysteem is geactualiseerd en op hoofdlijnen beschreven in de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Met deze beleidsnota is de eerste stap gezet voor het verankeren van risicomanagement op alle niveaus in de organisatie en naar een cyclische, gestructureerde en zoveel mogelijk uniforme wijze van identificeren en beheersen van risico's. Het gaat bij risicomanagement om die risicogebieden (programma's, projecten en processen) waar de grootste risico's worden gezien. Daarbij wordt uitgegaan van het brede risicobegrip.

4. De beleidsnota betekent nieuwe activiteiten voor risicomanagement.

Naast het bevorderen van het risicobewustzijn van management en medewerkers door opleiding en training, bevat de beleidsnota een aantal nieuwe activiteiten. De belangrijkste zijn:

- De ondersteuning van het proces van de politiek-bestuurlijke afweging en besluitvorming over strategische keuzen, risicoprofiel, risicobereidheid en weerstandsvermogen.
- Het proces voor het bepalen van de concernbrede top-10 aan strategische risico's: de bottom-up benadering en de stappen voor verrijking, weging en keuze van de opgehaalde risico's.
- Het toepassen van de risicoanalyse en het brede risicobegrip in de gehele beleidscyclus, evenals in de risicoparagraaf van afzonderlijke GS-beslisdocumenten.
- De monitoring en de rapportage over de ontwikkeling van de risico's en de beheersmaatregelen.
- De organisatie van het leer- en verbetervermogen (door systeemevaluatie, zelfevaluatie, peer reviews en thema-audits).

Consequenties

1. *Met de vaststelling door GS van de beleidsnota beschikt de provincie over een modern beleid voor risicomanagement, dat zich kan meten met andere provincies en 100.000+ gemeenten.*
2. *Risicomanagement helpt bestuur, management en medewerkers bij het realiseren van de provinciale doelen, door kansen te benutten en risico's te beheersen.*

Dat doet risicomanagement door het:

- Inzichtelijk maken van de risico's die de provincie loopt.
 - Ondersteunen bij het proces van de politiek-bestuurlijke afweging en besluitvorming over strategie, risicoprofiel, risicobereidheid en weerstandsvermogen, inclusief de communicatie daarover en de verankering in de organisatie.
 - Stimuleren en vergroten van het risicobewustzijn van de medewerkers.
 - Door het opstellen en actueel houden van beheersmaatregelen, zodat mogelijke opbrengsten gemaximaliseerd worden en eventuele schade geminimaliseerd.
 - Monitoring van de ontwikkeling van de risico's, de benutting en beheersing ervan, evenals de periodieke rapportage op maat hierover aan de verschillende gebruikers: PS, GS, directie, concernmanagementteam, managementteams en afdelingen van de clusters.
 - Goede dossiervorming over het uitgevoerde risicomanagement (ook achteraf aantoonbaar).
 - Organisatie van het leer- en verbetervermogen van de organisatie.
 - Optimaal rendement van risicomanagement (doeltreffend) tegen de laagst mogelijke kosten (doelmatigheid: value for money).
3. *De beleidsnota geeft structuur aan het risicomanagement van de provincie.*
Deze structuur zorgt ervoor dat gebeurtenissen die het behalen van de doelen kunnen bevorderen (kansen) of in gevaar brengen (risico's) systematisch – en in een cyclisch proces van zes stappen – in beeld worden gebracht. Om vervolgens passende beheersmaatregelen te nemen om kansen te benutten of schade te voorkomen.
Risicomanagement biedt geen 100% garantie dat gebeurtenissen met een negatief gevolg niet meer zullen optreden, of dat alle kansen worden benut. Het geeft wel de zekerheid dat de provincie vooraf de benutting van kansen en de beheersing van risico's zorgvuldig heeft afgewogen.

Datum

3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

Europese en internationale zaken

N.v.t.

Datum

3 juni 2014

Documentnummer

GS : 3556340

PS: 3602846

Communicatie

Er vindt geen actieve externe communicatie plaats.

Intern zullen de relevante doelgroepen geïnformeerd worden over de consequenties van dit besluit.

Vervolg

De beleidsnota zal in 2014/2015 worden uitgewerkt in praktische handreikingen, ondersteund met workshops voor management en medewerkers. Hierbij zal aansluiting gezocht worden bij de uitrol van het concernbrede traject voor goed opdrachtgever en -nemerschap en projectmatig werken.

GS zullen uw Staten voor het eerst bij de behandeling van de begroting 2015, in de paragraaf weerstandsvermogen, informeren over het invoertraject van de beleidsnota.

Bijlagen

1. Beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk mw. ir. A.M. Burger

Auteur: M. van Brouwershaven, mvbrouwershaven@brabant.nl, (073)
681 28 45

